

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Bun de imprimat

CURSURI DE VARĂ PENTRU PREOȚI

O problemă importantă pentru înălțarea prestigiului preoțimii și a bisericii, și care necesită o deosebită atențiune, este problema menținerii și ridicării nivelului intelectual al preoțimii izolată la sate. Problema se impune să fie cercetată și rezolvată, deoarece se constată în mod curent un fenomen dureros: deși candidatul de preot are azi o pregătire culturală generală egală cu a celorlalți membrii ai claselor intelectuale din țară, totuși, preoțindu-se și plecând la sat, după un timp anumit, el decade dela nivelul intelectual unde îl situase cultura unei școli superioare prin care trecuse. Să fie oare de vină numai el însuși, prin faptul că nu și-a însușit deplin cultura, ce îi era necesară?

Dar atunci cazul nu s'ar repeta cu o tristă regularitate, ci ar rămânea ceva rar și sporadic. Sau funcțiunea sa să fie refractară unei dezvoltări culturale? Afirmatia aceasta însă ar însemna o acuzație ignorantă față de trecutul cu deosebit prestigiu cultural al acestei funcțiuni și față de calitatea ei spirituală. Ori, poate, preotul renunță cu ușurință la ambiția sacră a tendinței de perfecționare prin cultură și „cunoaștere”, revenind inconștient la starea de vulgară indiferență față de problemele spirituale, ce agită în continuu gândul omenirii? Aceasta nici cei mai înverșunați dușmani ai preoțimii nu o pot afirma. Deci motivul că totuși preotul dela sat decade dela nivelul său intelectual, trebuie căutat pe altă cale.

Preotul plecând în sat — deci într'un mediu în afară de ritmul cultural al clasei sale intelectuale — pierde pe nesimțite cadența acestui ritm, care de altfel în zilele noastre e destul de agitat de diferitele probleme ce se ivesc și pier meteoric, lăsând în urma lor sensuri noi de cugetare. În acelaș timp însă preotul izolat

de acest ritm e expus acțiunii corosive a timpului și mediului cari lucrează pe neștiute în sufletul său, sărăcindu-i reprezentările și tocindu-i spontaneitatea ideilor. Rămâne astfel un întârziat față de progresul intelectual în continuă dezvoltare. Dar odată ce fenomenul și cauza sa a fost identificat, trebuie luate măsuri să nu se mai producă. Trebuie deci să fie inițiat și preotul în problemele mai însemnate ce preocupă omenirea. S'ar putea obiecta că n'are decât să cerceteze și să se inițieze singur din diferitele reviste și publicații de specialitate. Dar trebuie să se țină seama de eternul motiv: imposibilitatea de a și le câștiga, dată fiind scumpetea lor față de cei 2400 Lei lunar ai salariului său.

Există însă un alt remediu care e întrebuițat cu succes de alte bresle intelectuale, și anume: *Cursurile de vară*. La aceste cursuri, instituite în centrele bisericesti însemnate, de exemplu la sediul eparhiei, sau la vre-o mănăstire a eparhiei — să se expună problemele mai însemnate actuale din toate domeniile, punându-se bineînțeles un accent deosebit pe cele din domeniul teologic, apoi pe cele ce se interferează cu cele teologice. Toate să fie expuse de reprezentanți calificați, prin conferințe substanțiale, după cari să urmeze discuții libere asupra subiectului tratat. S'ar crea astfel o atmosferă de intelectualitate binefăcătoare, în care preotul s'ar regăsi și și-ar purifica facultățile spirituale de leștul greoiu așezat peste ele și ar fi deci ocaziuni de adevărate înviorări și refaceri intelectuale. Apoi ar fi aceste surse anuale de împropătare a ideilor, adevărate sanatorii intelectuale pentru toți preoții izolați la sate. Intrunirile acestea ar mai avea și alte foloase. S'ar discuta între preoți diferite cazuri de pastorală aplicată, împrumutându-și astfel unul altuia experiențele câștigate. S'ar contribui

apoi mult la *unificarea* serviciilor divine, de a cărei necesitate se vorbește adesea. S'ar găsi apoi metode noi de activitate duhovnicească, pe cari aplicându-le să se obțină roduri mai bogate. Pe lângă acestea, reîntâlnirile dintre colegi, ar însemna reînvierea stării de spirit ce există și-i animă, când încă nu se despărțiseră și nu dăduseră piept cu realitățile dure ale vieții, ar însemna regăsirea acelui spirit de idealism curat și de optimism tineresc și entuziast, cu care a plecat fiecare la locul datoriei sale. Peste toate apoi, s'ar naște și accentua un spirit de solidaritate și conștiință profesională, atât de necesar oricărei profesiuni, dar care — să recunoaștem sincer — lipsește prea mult preoțimii. Toate aceste considerații pledează deci favorabil pentru instituirea acestor cursuri.

Nu e necesar să fie prea lungi, ca preotul să nu lipsească prea mult din parohie. Să fie chiar numai de 4—5 zile, totuși în acest timp ar putea audia 8—10 conferințe, ar putea lămurii multe preocupări intelectuale, și deci într'un timp relativ scurt câștigul intelectual ar fi deosebit de însemnat.

Preot S. COMAN

Călătoria de studii a Marelui Voevod Mihai. Sămbăta trecută Măria Sa Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia, însoțit de profesorii și elevii clasei Sale a părăsit Capitala plecând într'o călătorie de studii, cu următorul itinerar: Năsăud, Borșa, Vatra-Dornei, Baia, Suceava, Ipoțești, Mircești, Humulești, Mănăstirea Neamț, Bicz, Gheorgheni, Brașov, București. Această călătorie face parte din seria călătoriilor de sinteză cu care, potrivit directivelor date de M. S. Regele Carol II. Augustul elev și camarazii Săi încheie fiecare an școlar. Cunoașterea locurilor istorice, ilustrate de marile figuri ale culturii românești, este din cele mai utile pentru formarea personalității scumpului vlăstar regesc.

Trecut în registrul special dela Tribunalul Cluj, Secția III, sub Nr. 111—1938.

„De aceea nu ne descurajăm și măcar că omul nostru cel din afară se prăpădește, omul nostru cel dinlăuntru se înnoește din zi în zi“.

1 Cor. 4, 16.

EVANGHELIA

Mat. 6, 22—33.

Cât de șovăelnici sunt pașii celui lipsit de lumina ochilor și cât de scurată în bucurii e viața lui! Ci neasemănat mai nenorocită e viața celor lipsiți de lumina lăuntrică a sufletului; neasemănat mai șovăelnice sunt atitudinile acelor oameni, cărora glasul conștiinței nu le spune nimic.

Conștiința e judecătorul faptelor omenești și răsplătitorul lor; ne umple de bucurie sufletul, când vedem roadele bune ale ostenețelor noastre și ne mustră, când alunecăm pe povârnișul păcatului. Conștiința e lumina sufletului; mâna călăuzitoare a providenței divine, care ne îndreaptă spre bine și ne ferește de rău.

Dacă omul e obligat — în vederea celui mai sfânt interes al lui — să grijească de sănătatea ochilor, mai mult decât de ochii din cap trebuie să grijească de luminătorul sufletului, care e conștiința. Primejdiile, cari o amenință, sunt foarte multe; fiecare păcat o slăbește, o întunecă. Iar omul are tristul privilegiu de a-și perverti instinctele în patimi omorătoare de conștiință. Astfel cei destinați libertății ajungem slugi netrebnice la tot atâția stăpâni neîndurați, câte patimi nenorocesc viața oamenilor și a societății.

De această robie cumplită — urmare firească a orbirii conștiinței — vrea să ne scape Mântuitorul, când ne îndeamnă să-L slujim pe Dumnezeu și să avem drept țânță a năzuințelor noastre împărăția Lui. Această îndreptare a oamenilor spre cer și spre spiritualitate nu înseamnă abandonarea lumii acesteia, ci desăvârșirea ei.

La ce ne pot folosi ochii trupului, dacă n'ar fi pe bolta cerească soarele, ca să răspândească lumină? Ceeace e soarele pentru ochi, e credința în Dumnezeu, iubirea Lui și încrederea în purtarea Lui de grije pentru conștiință. Numai la lumina răspândită de aceste trei virtuți poate fi conștiința călăuzitorul fără greș al strădaniilor omenești.

Istoria ne îmbie nenumărate pilde, cât bine poate face pentru desăvârșirea vieții omul călăuzit de credință. Deci izvorește din cea mai nemărginită iubire îndemnul Mântuitorului de a învăța dela pasările cerului și dela crinii câmpului încredere în Dumnezeu.

I. G.

Strălucitele serbări ale Restaurației.

Serbările din acest an ale Restaurației s'au desfășurat în toată țara cu o deosebită însuflețire. În capitală însă, pe Stadionul A. N. P. F. ele au luat proporții grandioase, prin numărul imens al străjerilor și societăților sportive, cum și prin participarea trimișilor înalți ai Statelor europene și a unui public de zeci de mii.

Suveranul a rostit o admirabilă cuvântare, pe care o reproducem în următoarele:

Cuvântul Marelui Străjer Străjeri,

Acest cuvânt se îndreaptă în primul rând către voi și către comandantii voștri, vouă tuturor din „Straja Țării” trebuie să vă aduc în această sărbătorească zi a tineretului mulțumirile Mele cele mai calde pentru toată munca depusă și pentru felul în care toți, cu un avânt atât de frumos ați muncit pentru dezvoltarea și întărirea generațiilor tinere.

Ați arătat cu prisosință că deviza: „Muncă și credință pentru Țară și Rege”, nu este numai o simplă lozincă scrisă, ci este o poruncă vie ce trebuie îndeplinită fără șovăire și cu drag în folosul superior al Patriei.

Când privesc această masă falnică a tineretului român, inima Mi se umple de bucurie și de emoție văzând măreața cale de renaștere și de progres pe care a apucat-o.

Chemăți la o școală de viață nouă, la școala care nu-i școală, ci viața însăși, vă îndrumați ca o oștire de neînvingători spre țărături mai luminoase, spre vremuri mai sănătoase.

Înălțarea și întărirea noastră nu o putem face numai prin

măsuri cu rezultate imediate, ci și prin temeinică pregătire a viitorului. Acest viitor este strâns legat de generațiile cari vor veni. Iată de ce acea chemare către copiii țării Mele, copiii de astăzi, cari vor fi cetățenii de mâine. În sufletul vostru voim să sădăm acea credință nestrămutată în forța vie a românismului, voim a face ca prin munca fiecăruia să propășească totalitatea națiunii.

Fără o muncă stăruitoare individuală și fără o credință de neînfrânt în capacitatea și destinele neamului, nici un progres nu se poate clădi pe o temelie solidă.

Viață nouă, viață de avânt, viață de încredere în viitorul României, iată ce trebuie de dobândit dela tinerele vârstare ale țării.

Noi nu uităm și nu disprețuim trecutul, dar privim spre un viitor tot mai înălțat al României de mâine.

Avem o singură dorință, un singur avânt: „Excelsior”.

Școala „Străjii Țării” este o școală de viață, este o școală care se adapă la izvoarele vie ale naturii, din învățămintele de toate zilele.

Noi nu suntem o Românie care a început astăzi, ci suntem urmarea valurilor de strămoși care merg tot înainte, suntem trăsătura de legătură vie între ieri și azi.

Ieri cu scăderile, dar mai ales cu virtuțile lui, mâine numai cu binele.

Suntem elixirul de viață nouă plămădit din sinteza virtuților strămoșești. Pentru străjer nu mai trebuie să fie vre-

muri grele și vremuri ușoare, nu există decât o singură vreme: aceea a credinței și a muncii fără preget pentru progres. Voia bună și încrederea în destinele neamului, iată virtuțile de căpetenie ce trebuiesc să fie totdeauna vii în fața ochilor minții noastre.

Această serbare a tineretului este clipa în care fiecare străjer trebuie să privească în conștiința sa, și să se asigure că întradevăr a avut credință și a muncit pentru țara lui.

Dacă „straja” s'a îndreptat către copiii, lozincile ei, școala ei de viață, viața și morala ei, formează un cod de purtare cetățenească, care trebuie urmat de toți, chiar când nevoile vieții l-au silit să desbrace uniforma tineretului.

Străjer nu este numai acela care poartă pe umăr insigna noastră, ci este acela care are o clădire sufletească deosebită, este acela care până la adânci bătrânețe trăește activ morala străjerească.

Ori și unde să recunoască

unul dintre noi, că e-mai cinstit, mai voios, mai credincios, mai muncitor decât altul.

Sufletul Meu se umple de bucurie văzând calea pe care pășim și avântul cu care am pornit.

Veșnic trebuie să se păstreze tot așa de vie credința care trebuie să fie totdeauna puternică pentru binele iubitei noastre Patrii.

Și astăzi mândria noastră de români se mai poate fâli că la serbarea noastră a „Străjii Țării”, au venit reprezentanți ai altor țări străine și prietene. Lor le aducem frățesca noastră salutare și le spunem din toată inima:

„Bine ați venit”.

Străjeri,

În această zi să vă mai gândiți la numele ce purtați căci voi sunteți straja viitorului, deci în adevăr „Straja Țării”.

Sănătate!

(Ultimele cuvinte ale Suveranului au fost acoperite de urale și ovațiuni prelungite).

Ce este Oastea Domnului?

În Congresul dela Rusalii ținut în Sibiu, I. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit o minunată cuvântare de deschidere, definind rostul Oastei în chipul următor:

„Oastea Domnului lucrează în Biserică și prin Biserică. Căci a fi ostaș al Domnului însemnează a sluji lui Hristos prin Biserica Lui. Iisus Hristos și Biserica Sa sunt una. Iisus este în Biserică.

Furtuna care a trecut peste Oastea Domnului am biruit-o. Oastea Domnului este acum

iarăși una. Iar celor cari mai sunt încă în nedumerire le zicem: „Veniți la noi să lăudăm pe Domnul împreună și să ne bucurăm împreună la sânul cald al Bisericii noastre.”

Când vom avea organizația după statute ne va cunoaște lumea din afară, și atunci vom putea să spunem: iată ce vrem noi. Vremea de astăzi ne cere să fim treji la posturile noastre de ostași ai Domnului. Vremea de acum cu frământările ei ne-a pus într-o lumină nouă

FOILETON

Pe cărarea... datoriei.

Bătăi domoale lovesc în geamul unde dormeam. Era înainte de răsăritul soarelui de Iulie, o dimineață clară, cu un cer de un violet închis, care începea a se colora de zorile roz-albe, ale luminătorului, care venea pe urmă.

Trec la fereastră și văd pe o bătrână gârbovă, așteptând cu nerăbdare și cu un fel de timiditate, să-mi comunice par'că ceva.

— Placă și veniți o leacă până afară „domn' preot”, agodite-oiu.

Era baba Iuliana, lui moș Băbășan Lupu. Mă îmbrac repede și ies.

— Să te trăiască Dumnezeu, domn' preot, mă rog de iertare.

— No, bătrâno, ce vânt te-aduce pe la mine? Ce-ți face moșu? — Știam mai demul că moșu-i era cam bolnav.

— Păi, să nu fie cu supărare la domn' preot, — zise bătrâna — da de-ai voi să-l spovăduști și să-i dai și sfânta cuminecătură, — mai zise iarăși, fără să mai facă vre-o introducere, cum că de ce a venit.

— Îi tare bolnav, domn' preot, toată noaptea n'a dormit. Nu s'a supăra domnul preot dacă

i-oiu spune că ce-a visat acum de către ziuă, când a închis o leacă ochii?... —

Și fără să mai aștepte să mai zic eu ceva, începu să-mi spună în linii generale, ca un fel de taină mare, visul moșului ei.

— S'a văjât că a ațipit o leacă, — zise bătrâna, cu un deget la gură, arătând par'că prin aceasta că nu-i permis să vorbească mai tare, să nu strice liniștea moșului, pe care în timpul povestirii ea îl vedea trecând prin toate fazele somnului, până la trezire. — Și dacă s'a trezit, m'a chemat repede și mi-a spus: — Aici bătrâna își strânse degetul cârlig la gură și după ce respiră cu un fel de oftat, zise mai departe.

— Ilea' babo!

— Da' ce-i? i-am zis eu.

— Ia 'înă 'n coa, că am să-ți spun ce am visat.

— Și a 'nceput să-mi spună așa, domn' preot:

— Am visat pe popa ăsta al nostru — ortodoxu — că par'că venise la noi și-mi zicea așa: „Să nu mânânci nemică astăzi până la 12, că-ți voiu da pâine și făină multă.” Și după asta m'am trezit. Ilea' babo, eu zic să te duci să-l chiemi pe pe domn' preot, că vreau să mă și spovăduesc și apoi să mă cuminic.

— Și eu i-am zis că mă duc minten la domnu

preot și am și venit. — Apoi, ca și când ar fi voit să-mi spună ceva în taină, zise, adăogând:

— Eu zic, domn' preot, că acel vis îi vestește moartea lui.

— Nu te gândi așa, bătrâno. Uite ce cred eu că este acel vis: Înștiințarea lui să ia sfânta cuminecătură. N'ai văzut că și el te-a trimis numai decât după mine?

Dar bătrâna, ca și ceilalți oameni de pe aici, cari cu greu se lasă convinși, zise, mai mult ca pentru ea:

— Este și aiasta, dar și aceea care zic eu.

— Ei bine, bătrâno, c'o să fie și aceea odată, asta n'o tăgăduște nimeni, dar vezi, numai atunci când va voi Dumnezeu.

Apoi, bătrâna, care s'a văzut că și ea are dreptate, măcar mai pe departe, zise cu supușenie și convingere:

— Nu, nu, așa-i domn' preot!

Între timp, eu mă și îmbrăcasem și stam gata de mers.

— No, să mergem, bătrâno. — Eram cu servicia în mână. O tot vedeam că ar fi voit să-mi spună ceva, dar par'că nu îndrăzneam, și o văd că se oprește, uitându-se la geantă și zice:

— Da, placă și-mi dă să duc eu acea tașcă.

— Lasă, bătrâno, că eu sunt mai tânăr și apoi vezi că avem de urcat mintenaș coasta.

însemnătatea Oastei Domnului. Se pune mereu acum chestiunea Renașterii Naționale, dar noi din anii trecuți vorbiam de o învoire a celor dinlăuntru prin credință, dragoste și ajutorul Duhului Sfânt.

O renaștere sufletească pornește numai din contactul cu Izvorul Vieții. Când s'a ivit Frontul Renașterii Naționale am zis: iată acum rosturile Oastei. Oastea Domnului a ajuns actuală prin ideea renașterii. Nu-i posibilă o renaștere națională fără o renaștere religioasă. Numai prin credință în Dumnezeu se va putea face o renaștere sufletească. Oastea Domnului prin credință stă în slujba renașterii naționale. Celce a contribuit cu ceva la renașterea sufletului ro-

mânesc, este cu adevărat un iubitor de țară și neam.

Gândul nostru s'a oprit la învoirea sufletească a neamului prin Oastea Domnului. Lucrul acesta a mers dela om la om. Să ne rugăm cu toții ca psalmistul: „Inimă curată zidește întru mine Dumnezeu..“ Să răspândim credința în familiile noastre și apoi în obștea cea mare a neamului nostru. Dumnezeu să coboară Duhul Său cel Sfânt asupra Oastei înviind-o și dându-i puteri de luptă. Duhul Sfânt să se coboare asupra neamului și a Tronului. Doamne fii cu noi. Ne vom strădui să ascultăm voia Ta, să fim la postul nostru și să avem candelă aprinsă. Ție îți închinăm viața noastră“.

tare cu preoții lor, învățătorii școlii cu dir. Gozman, administrația cu d-l primpretor Udrea, Comitetul parohial cu preotul localnic Vile Ștefănescu și Societatea femeilor ortodoxe cu doamna Lazar.

Intr'o atmosferă de caldă seninătate a urmat masa comună la care s'au rostit cuvinte însuflețite de P. S. Sa pentru M. S. Regele, d-l prefect L. Pop pentru P. S. Sa, făcând un nou dar ocazional de zece mii lei, păr. prot. Romul Popa pentru autoritățile județului și ale comunei, păr. Seb. Ciapa pentru antecesorii săi administratori ai parohiei, dăruind o mie lei ca prim început pentru procurarea clopotului al doilea. Turtura le-a răspuns în cuvinte emoționante preotul locului Vile Ștefănescu, recapitulând fazele de des-

voltare ale parohiei și jertfele aduse pentru biserică de prefectura județului, de conducătorii comunei, de credincioși și de alți binefăcători.

Remarcăm în special stăruințele neobosite ale d-lui notar comunal Lazar care împreună cu doamna au marele merit de a vedea biserică ridicată cu un ceas mai de vreme, precum și dania în bani și două candelă splendide, făcută de d-l căpitan Const. Florescu din București, care neavând nici o legătură cu parohia, animat de apelul cetit în gazete, a ținut să facă acest gest nobil din curată dragoste pentru biserică strămoșească.

După o zi de sărbătoare petrecută într'o atmosferă de neuitate emoții creștine P. S. Sa cu însoțitorii săi s'a întors la reședință.

Sfințirea bisericii din Rimetea (Trăscău)

Comuna Rimetea, cu o puternică populație minoritară, înfiptă pe vremuri în mijlocul munților apuseni, a avut Dumineca trecută o zi de mare praznic. După sforțări uriașe de lungă vreme, parohia noastră modestă și-a văzut realizată una din dorințele cele mai fierbinți, desăvârșirea bisericii lor, păstrătoarea credinței strămoșești. Biserica clădită în mijlocul comunei, după planurile ing. Mihăilțan, se înalță frumoasă ca o mireasă, luminând împrejurimea, mărturie strălucită a dragostii neprihănite și a simțului de jertfă pentru evangelia lui Isus Hristos.

Plecat de dimineață dela reședință, P. S. Sa episcopul nostru Nicolae, însoțit de Păr. consilier Dr. Seb. Stanca, Păr. prot. Ion Cioara și diaconul Anatolie Scurtu, a fost întâmpinat la marginea județului de d-l prefect al Albei col. L. Pop și domnii A. Vesa și Iustin Sava. A fost apoi așteptat sub arcuri de triumf și verdeț în parohia Buru de popor,

în frunte cu învățătorul localnic, din hotarul comunei Rimetea a fost condus de o ceată de tineri călăreți până în comună, unde a fost întâmpinat de autoritățile comunale în frunte cu primarul și elevii școlii cu învățătorii, iar la biserică a fost așteptat de popor și 12 preoți din jur în frunte cu administratorul tractului Turda, prot. Romul Popa.

A urmat imediat târnosirea bisericii. Răspunsurile liturgice le-a dat corul excelent al intelectualilor din Aiud sub conducerea d-lui Pop. La sfârșitul liturgiei P. S. Sa a ținut o impresionantă cuvântare în curtea bisericii, în fața unei mari mulțimi de credincioși veniți din toate satele din jur. A stropit apoi cu apă sfințită pe acești credincioși.

La recepția ținută în sala de ședințe a consiliului comunal s'au prezentat preoții tractului cu prot. Romul Popa, reprezentanții bisericilor unite, rom. cat., reformate și uni-

Conferințele prof. I. Lupaș în Germania.

Publicistul german Höpker, un bun cunoscător al chestiunilor românești, a publicat în marele ziar „Münchener Neueste Nachrichten“, al cărui prim-redactor este, următoarele aprecieri despre conferința d-lui profesor Ion Lupaș, ținută în Germania asupra lui Octavian Goga:

„Octavian Goga este un mare nume, care timp de 44 zile — cât a guvernat — era în preocupările politicii mondiale. A dispărut însă, ca o cometă, din discuțiunile internaționale cu aceeași rapiditate, cu care intrase în ele, fără să fi putut deveni reformatorul poporului său, pentru care simțea o chemare specială. Goga era prin naștere, în egală măsură luptător politic, ziarist și poet. Ca fiu de preot din satul Rășinari, lângă Sibiu, întemeiat pe puternica realitate etnică a poporului român, a creat astfel de opere cari i-au făcut cu puțință să-și supraviețuiască tragicul sfârșit, continuându-și acțiunea și asupra generațiilor viitoare.

O primire, organizată de Comitetul Sud-Ost european al Academiei Germane din München, în onoarea profesorului Lupaș, — istoricul dela Universitatea din Cluj, cunoscut și dincolo de granițele României — a dat acestuia ocazie să țină o conferință despre viața și opera lui O. Goga. Ținută într'o suverană stăpânire a limbii germane, a fost ascultată cu plăcere conferința, care l-a înfățișat pe Goga ca pe un pasionat cântăreț al libertății, ca pe un om cu viziune profetică, anunțând prin versurile sale realizarea unirii politice românești dela 1918.

„Profesorul Dölger dela Universitatea din München, salutând pe d. prof. Lupaș, a schițat tendințele de colaborare culturală între Germania și România; auditorul a exprimat dorința să poată citi cât mai curând poeziile lui Octavian Goga în traducere germană“.

— Și, dacă, domn' preot; nu-i bai; eu pot. Și mai zise de câteva ori „nu-i bai“, ținându-se după mine, mergând încet cu pași neregulați și adusă de spate.

Urcaram în sus, coasta, pe lângă biserică și ajungem în livezile cu meri. Un aer tare și un miros de flori de munte și de fân de curând cosit, te imbată și te înviorează, făcând să-ți îmbujoreze fața.

— Mergem pe cărarea asta, domn' preot, care o ia pe lângă grădina și casa Anuței de peste deal.

De-acolo, am coborât cu baba pe lângă casa Anuței și apoi am luat-o tot la dreapta.

O parte din lume era sculată. Pe ici, pe colo, câinii începură să bată.

„Teee!“ s'auzea în ogradă sau în urma noastră. Gospodarii cari erau treji, își țineau câine de rău.

— Laude-se Iisus Hristos! Ce mai faceți gospodarilor? zic eu celor ce ieșeau în cale.

— Lăudat să fie 'n veci! Să trăiască domnul preot cu sănătate, mulțam de 'ntrebarea dv., cinstită față, ia câte țilinaș pe lângă șatră.

— No, Dumnezeu v'ajute, — le ziceam eu, plecând mai departe.

— Să trăiască domnul preot mulți „ai“ cu sănătate, îmi răspundea cel care rămânea în urmă.

— No, acum o luăm la stânga, domn' preot, zise bătrâna, lăsând drumul pe care veneam și care se continua înainte.

— Așa!? Dar drumul care rămâne la dreapta, unde duce, bătrâno?

— Apoi, aista duce tocmai sus la pădure, să fie cu iertare la domn' preot.

— Dar pe aista am mai fost eu odată, — îi zisei babei și ne lăsarăm vorba, până dăm într'o uliță ceva mai largă, decât poteca pe care coborâsem. Aici erau case la rând și par'că pe alt târâm decât acela de unde veneam. Par'că și aranjamentul avea stigmatul naturii, ceva din sălbătăcie.

O luăm la dreapta, pe sub niște sălcii de munte, care-și plecau mlădițele plângătoare deasupra cărării, ce se pierdea în iarbă. Aerul răcoros, prea binefăcător, al dimineții de Iulie către August, pătrundea adânc, cu înviorearea lui. Bătrâna tăcea, măsurând distanța. Apoi o aud:

— Nu mai avem mult. Uite, colo, domn' preot, colo unde se vede acel gard împletit din răchită, acolo stăm. — Și ca să precizeze și mai bine locul, îmi arată cu degetul: — Vezi? Îmi spuse.

— Da, văd. — După câteva case, ajungem la cuibul babei, unde bătrânul, o leacă cam schimbat la minte, mă aștepta.

— Laude-se, bătrânule, — îi zic eu bolna-

vului. El se uită la mine, răzând și o leacă cam escitat.

— Vorbiți mai tare, domn' preot, — îmi spunea baba, — că n'auze așa jâb.

L-am mai întrebat câte ceva de sănătate și despre altele, neapărat că destul de tare vorbeam ca să m'audă, și după acestea mi-am făcut datoria, pentru care și venisem.

Terminând totul, ies afară din casă și respir odată adânc și cu lăcomie curatul aer al dimineții, gonind pe cel stătut al camerei bolnavului.

Din pragul ușii, mă mai întorc încă odată către bătrâni:

— Rămâneți cu bine, bătrânilor și Dumnezeu să primească sfânta rugă și slujbă.

Mi-a răspuns bătrâna și pentru bietul moș, care n'auzise nimic, ci s'a lăsat pe pat răzând trist și terminând printr'o tuse grea.

— Dumnezeu ți-ajute, domn' preot, — spuse bătrâna — și iartă.

— Rămâneți cu Dumnezeu — și am plecat încet pe aceeași cărare tăcută și plină de aerul curat și sănătos al acestei dimineți de Iulie târziu.

Cât sunt de minunate lucrurile Tale Doamne!

Pr. IOAN B. CHELEȘ

Cetiți și răspândiți „Viața Ilustrată“

Date istorice despre biserica din Micoșlaca.

Comuna Micoșlaca, după cum o arată și numele, este de origine ungurească, dar cu toate acestea astăzi este una dintre cele mai curate comune românești de pe valea Murașului. Este așezată pe malul stâng al râului, la poala unui deal, la jumătatea drumului dintre Uioara și Aiud.

Despre felul cum a luat naștere această comună, n'am găsit decât o cronică a parohiei ortodoxe, scrisă de cucernicul părinte Ioan Oniga.

La începutul cronicii se spune pe scurt cum a luat ființă comuna, originea și felul locuitorilor, așa cum s'au păstrat în tradiția locală.

Primii locuitori ai comunei au fost unguri, ca dovadă avem numele comunei — Miklos-laka — precum și o mulțime de numiri topografice, cari s'au păstrat de atunci și până azi.

Ungurii, datorită grofului Miklos, care se afla în comună, cu timpul au ajuns într-o stare bună și și-au construit o biserică din piatră la mijlocul satului, care a durat până în anul 1848, când a fost distrusă, urmele ei nu se mai văd, deoarece locul a fost cumpărat mai târziu de părintele Ioan Oniga, unde și-a construit o clădire. Cum au dispărut Ungurii din comună nu se știe, astăzi nu se mai găsește nici urmă de ei, locul lor a fost luat de Români, cari azi se găsesc în proporție egală, ortodocși și uniți.

După dispariția Ungurilor, cronică amintește că primii locuitori români au fost de religie ortodoxă, dintre cari mai târziu unii au trecut la biserica cealaltă. Românii fiind puțini la început, dar cu timpul au ajuns la o situație materială mai bună, așa că la anul 1686 și au clădit o bisericuță de lemn de stejar, care datează de atunci și până azi, aflându-se într-o stare bună. Este clădită pe vârful unui deal, stând mărturie a lor două secole și jumătate și păstrătoare a adevăratei credințe întemeiată de dumnezeescul Isus Hristos.

Cu toată vechimea ei n'a avut prea multe reparațiuni până în zilele noastre, deși a fost periclitată în diferite timpuri, din cauza furtunilor. Prima reparație a fost făcută în anul 1778, când i-a fost zugrăvit interiorul pentru a doua oară de către zugravii Gheorghe Iacob și Silaghi Simion. Ctitori fiind în acel timp Ilie Oniga, Ioan Bad, Vasile Boroș și Vasile Ferede, nume cari se găsesc scrise cu litere cirile deasupra intrării în naos.

Numele preoților cari au păstorit sufletele credincioșilor din comună sunt trecute în cronică în ordinea în care au urmat. Cel dintâi preot amintit în cronică, despre care se știe sigur că a fost în această comună, este popa *Maftei Rusu*, care pe la 1780 a trecut la uniți dimpreună cu rudeniile lui.

Trecerea lui la uniți este legată de următoarea întâmplare, care s'a păstrat prin gura poporului până azi.

În ziua Sf. Paști a anului 1780, mergând la Sf. Biserică iobagii grofului, la sfârșitul serviciului divin, s'a iscat între ei și preot o ceartă pe chestiunea luării Sf. Paști. Iobagii doriau să ia Sf. Paști înaintea femeilor și copiilor, ori cum ei n'au fost mărturisii și împărțiiși, preotul i-a refuzat, făcându-le o morală care i-a supărat. Auzind despre această întâmplare groful, i-a trimis ordin preotului, că sau trece la uniți dimpreună cu familia și rudeniile lui, sau trebuie să părăsească comuna.

Preotul de teama grofului și-a părăsit adevărata credință strămoșească, atrăgând după sine pe rudeniile lui și astfel la 1780 se face desbinarea credincioșilor în două părți, unii din ei rămânând la vechea credință, iar ceilalți îmbrățișând catolicismul mai mult din interese materiale, fiind ademenii de grof, dar numai cu vorbe goale. Singurul folos care l-au avut pe urma desbinării este că au primit lemne din pădurea grofului, întrebându-le pentru o bisericuță, care mai târziu a fost stricată și zidită din nou tot pe un deal, aproape de cea ortodoxă.

După popa Maftei nu se știe cine a urmat până la 1815, când se găsește amintit în registrul botezaților numele preotului de atunci *Ioan Hândrea*, originar din această comună. El a păstorit până la anul 1836, când i-a urmat până la 1871, luna Decembrie preotul *Jacob Paul*, fiu de preot din comuna Hidiș (Podeni) la vre-o 10 km. de Micoșlaca.

După el dela 1871 până la 1875 a administrat parohia preotul din Ciunga (la vre-o 4 km. de Micoșlaca) *Vasile Muntean*.

Dela 1876 luna Ianuarie și până la 1879, luna Mai s'a stabilit în parohie preotul *Ilie Terchilă*, originar din Șeica-Mică (jud. Târnava Mică). El a fost cel mai iubit dintre toți preoții de până acum, reușind să și atragă și simpatia uniților, așa că mulți s'au întors din nou la legea lor adevărată.

Din anumite motive el a trebuit să părăsească comuna și astfel dela 1879 până la 1880, timp de un an a fost administrată parohia de preotul *Ioan Nan* din Decea. Lui i-a urmat dela 1880 până la 1889 preotul *Vasile Nicoară* din Ciunga, care a administrat timp de 9 ani.

Acestuia i-a urmat actualul părinte *Ioan Oniga*, care a fost hirotonit de preot la 10 Mai 1889. Este născut în această comună, fiind fiul lui Ilie și Anastasia Oniga, oameni fruntași din comună. Ca fiu de țărani, ajuns preot și-a pus tot sufletul pentru binele și ridicarea parohiei.

După mărturisirile făcute de Cucernicia Sa, la început când a intrat în parohie a găsit-o într-o situație grea, neavând locuință și nici sesiune parohială. Dar cu timpul prin mari eforturi și cu ajutorul credincioșilor a ajuns să adune vre-o 200 mii lei pentru zidirea unei noi Biserici. Acești bani, fiind depuși la bănci, s'au pierdut pe urma falimentului bancar general.

Tot timpul păstoriei sale de 46 de ani a fost plin de zbuciumări și greutate, fiind la dispoziția credincioșilor, ajutându-i în toate lipsurile lor morale și materiale.

ARGHIR OPREA, stud. în teol.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. P. S. Episcop *Nicolae Colan* a fost în zilele de 7, 8 și 9 Iunie la București, unde a asistat la grandioasele serbări ale *Restaurației*, cum și la deschiderea solemnă a noului Parlament. Cu *Rapitul de Sâmbătă* s'a înapoiat la reședință, spre a săvârși *Duminica sfințirea bisericii din Rimetea*.

Marți, 13 I. c. P. S. Sa a plecat din nou în capitală pentru ședințele Senatului și rezolvirea unor chestiuni pendente ale Eparhiei noastre.

O promoție ce ne bucură. În ziua de 3 Iunie c. a avut loc la *Universitatea din Cernăuți* solemnitatea promovării de Doctor în Teologie, *summa cum laude*, a pâr. Grigorie T. Marcu, profesor la *Academia Teologică din Sibiu*. *Festivitatea a ieșit din comun, atrăgând o numeroasă și aleasă asistență, datorită bunei reputații ce și-a dobândit-o în cercurile clericale tânărul și iscusitul redactor al „Revistei Teologice” din Sibiu. Il felicităm și noi din toată inima, convinși că supremul titlu academic obținut cu o teză admirabilă și examene strălucite, va însemna o obligațiune în plus pe drumul activității sale așa de însuflețite și de rodnice pentru ortodoxia națională.*

Deschiderea Parlamentului. În ziua de 7 I. c. s'a făcut deschiderea festivă a Senatului și Adunării Deputaților, în prezența nouilor aleși, cari toți purtau uniforma albă a F. R. N. Primul act a fost alegerea președinților. La Senat a fost proclamat d. prof. N. Iorga, iar la Cameră d. Al. Vaida Voevod. Cuvântările lor, pline de încredere în noul regim corporativ, au fost ascultate cu viu interes și aplaudate frenetic. M. S. Regele Carol II-lea, restauratorul ordinei și muncii disciplinate a fost obiectul unor entusiaste ovațiuni.

La ședința Senatului au fost de față toți membrii Sf. Sinod în frunte cu I. P. S. S. Nicodem al Moldovei și Nicolae al Ardealului.

„Biserica și Școala” din Arad. Vechea și meritoasa foaie eparhială, condusă cu atâta râvnă și pricepere de P. C. consilier eparhial pâr. Dr. Gh. Ciuhandu, eșit la pensie, a trecut în mâinile pâr. Il. V. Felea, profesor la *Academia Teologică din Arad*. Noul redactor este cunoscut ca unul din destoinicii scriitori ai tinerei generații de clerici, serios pregătiți. De aceea suntem siguri, că Sfinția Sa va continua cu vrednicie sporită opera pâr. Gh. Ciuhandu.

Cooperare între ortodoxie și catolicism? Ziarele străine vorbesc de anumite negocieri ce s'ar desfășura actualmente la Florența între doi arhiepiscopi ortodocși și doi cardinali, pentru a realiza o colaborare între cele două mari biserici creștine. E vorba între altele să se trimită reprezentanți permanenți ortodocși pe lângă Vatican, și reprezentanți catolici pe lângă patriarhia ortodoxă din Constantinopol.

Deocamdată așteptăm precizuni. Căci problema astfel pusă are un fond prea îngust, și nu credem să

dea rezultate practice. Numele orașului Florența trezește în noi amintiri medievale nu tocmai plăcute. Nomen est omen.

Unirea Bisericilor. Într-o vizită făcută la Baia-mare, d. N. Zigre, ministrul Cultelor și Artelor a rostit la banchetul ce i s'a oferit, o frumoasă cuvântare, declarând că numai prin înfrățirea celor două biserici românești, se pot aștepta roade trainice pentru consolidarea Patriei întregite. La această cuvântare ordinarul gr. catolic P. S. Dr. Alex. Rusu, care era de față, a tăcut semnificativ.

† **Dr. Aurel Sava.** În ziua de 8 Iunie c. a încetat din viață la Clinicile din Cluj fostul primar al orașului Alba-Iulia, regretatul Dr. A. Sava. Bărbat cu alese însușiri morale defunctul a gospodărit un șir întreg de ani orașul Incoronării, întrunind simpatia tuturor cetățenilor fără deosebire de neam și lege. Bisericii noastre i-a fost un credincios și sprijinitor devotat. Odihnească cu cei buni și drepti în lăcașurile Domnului.

Săptămâna Eminescu. Societatea de Radio-difuziune a hotărât să consacre săptămâna aceasta comemorării genialului poet Mihail Eminescu, dela a cărui moarte s'au împlinit 50 ani. Vor vorbi dd. Cezar Petrescu, Nichifor Crainic, Ion Petrovici, N. I. Herescu, Al. Hodoș, T. Vianu, A. C. Cuza etc. Vor fi și audiții muzicale.

Incidentele dela Kladno. Cehii încep să se agite sub regimul nou al protectoratului german. Moartea unui sergent neamț a provocat represalii grele din partea Reichului, ce au dus la dezarmarea poliției cehice din orașul Kladno și la impunerea unei despăgubiri de 500.000 coroane, adică 2 milioane Lei. Presa vorbește și de o sancțiune mai gravă: incorporarea Boemiei Moravei la Reich.

Nr. 709/1939.

(22) 3—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei *Chinteni*, prot. Cluj, devenită vacantă prin decesul fostului preot, prin aceasta se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat cu rezerva ordinului Minist. Cultelor în vigoare.
2. Casă parohială.
3. Sesiune parohială de 28 iug.
4. Venitele stolare, conform hotărârii cons. paroh. din 21 Mai a. c.

Candidații își vor înainta în termen toate actele de calificare, cu cerere adresată Ven. Consiliu eparhial, prin oficiul protopopesc, anexând și aprobarea de candidare a P. S. Sale Episcopului. În parohie se pot prezenta numai cu prealabila învoire a protopopului.

Cluj, 22 Mai 1939.

Cipcigan Alexe
epitrop

N. Vasii
protopop

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.